

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΠΤΑ (7)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ)

Κείμενο

Ἴνα δέ ἡ μάχη συνέβη καί ἔνθεν ὀρμηθεῖς ἐπέρασαν τόν Ὑδάσπην ποταμόν πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος. Καί τήν μέν Νίκαιαν τῆς νίκης τῆς κατ'Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασεν, τήν δέ Βουκεφάλαν ἐς τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τήν μνήμην, ὅς ἀπέθανεν αὐτοῦ ὑπό καύματός τε καί ἡλικίας καματηρός γενόμενος, πολλά δέ πρόσθεν ξυγκαμῶν τε καί συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρω, ἀναβαινόμενός τε πρός μόνου Ἀλεξάνδρου, ὅτι τούς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καί μεγέθει μέγας καί τῷ θυμῷ γενναῖος. Σημεῖον δέ οἱ ἦν βοός κεφαλή ἐγκεχαραγμένη, ἐφ' ὅτῳ καί τό ὄνομα τοῦτο λέγουσι ὅτι ἔφερον οἱ δέ λέγουσιν ὅτι λευκόν σῆμα εἶχεν ἐπί τῆς κεφαλῆς, μέγας ὢν αὐτός, ἐς βοός κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον. Οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Ουξίων χώρᾳ ἀφανῆς ἐγένετο Ἀλεξάνδρω, καί Ἀλέξανδρος προεκήρυξεν ἀνά τήν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μή ἀπάξουσιν αὐτῷ τόν ἵππον. Τοσῆδε γάρ σπουδῇ Ἀλεξάνδρω ἀμφ' αὐτόν ἦν.

Αρμονία

ΘΕΜΑ Α

A1. Σε ποια σημεία του κειμένου φαίνεται ο στενός δεσμός του Αλεξάνδρου και του αλόγου;

Μονάδες 4

A2. Για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε αν είναι **ΣΩΣΤΗ** ή **ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ**:

1. Οι ονομασίες που δίνει ο Αλέξανδρος στις πόλεις είναι τυχαίες.
2. Ο θάνατος του Βουκεφάλα οφείλεται και στον καύσωνα.
3. Ο Βουκεφάλας δεχόταν μόνο τον Αλέξανδρο ως αναβάτη.

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 7 ΣΕΛΙΔΕΣ

4. Το όνομά του προέρχεται από το ότι το πρόσωπό του έμοιαζε με κεφάλι βοδιού.
5. Όταν το άλογό του εξαφανίστηκε, ο Αλέξανδρος σκότωσε όλους τους κατοίκους της περιοχής.
6. Στο κείμενο αυτό φαίνεται το έντονο ενδιαφέρον του Αλεξάνδρου για το άλογό του.

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις ομόρριζες τους της στήλης Β :

- A**
1. απέθανε
 2. λέγουσι
 3. έγένετο
 4. άποκτενεΐν
 5. άναβαινόμενος

- B**
- α. πρόσβαση
 - β. πατροκτόνος
 - γ. θνητός
 - δ. συγγένεια
 - ε. διάλογος

Μονάδες 2

β. **ώνόμασε, έφερε** : Για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις, να σχηματίσετε από τρεις παράγωγες λέξεις (είτε απλές είτε σύνθετες).

Μονάδες 2

B2.

α. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤ.
ἀπαλλάττει					
	κατεπαύετε				
			συνεβούλευσας		
θαυμάζουσι					

Μονάδες 2

β. Τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων να μεταφερθούν στον αόριστο και τον παρακείμενο :

1. Νομίζουσι τήν πόλιν ἐν κινδύνῳ εἶναι.
2. Λύσανδρος ἐκέλευε πλεῖν τήν ταχίστην.
3. Ἡμεῖς διδάσκομεν τοὺς νεανίας.
4. Ἡμεῖς θέτετε τοῖς θεοῖς.

Μονάδα 1

γ. Να μεταφερθούν όλοι οι όροι των παρακάτω προτάσεων στον άλλον αριθμό:

1. Ὁ πάππος λέγει μύθους τοῖς νέοις.
2. Οἱ πολέμιοι ἔλυσαν ταύτην τήν σπονδήν.
3. Τούτων τῶν τιμῶν ἀπολαύει ὁ ἄξιος νικητής.
4. Ἀγαθός σύ εἶ καί δίκαιος κριτής.
5. Οὗτος ὁ τύραννος βλάπτει ἡμᾶς τοὺς πολίτας.

Μονάδα 1

B3.

Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τα υποκείμενα και τα αντικείμενα :

1. Μιλτιάδην έδωξαν οι έχθροί.
2. Ό θνος έκ του κόπου έτελεύτησε.
3. Κήρυξ άγγέλλει ταΰτα.
4. Η Νίκη ταινίαν έχει επί τη κεφαλη.
5. Οι έταΐροι τόν Όδυσσέα έδέσμευον.

Μονάδες 4

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 ΜΑΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κείμενο:

Τότε κι η Αθηνά άρχισε να μιλά, τα πάθη τα πολλά

του Οδυσσέα μνημονεύοντας· είχε την έγνοια του εκεί που ξέμεινε
στα δώματα της Καλυψώς:

«Δία πατέρα κι άλλοι θεοί μακαρισμένοι με της αθανασίας το χάρισμα,

κανένας πια που το βασιλικό ραβδί κρατά δεν θα 'ναι πρόθυμος, 5

ήπιος και νηφάλιος,

μήτε βαθιά στα φρένα του το δίκιο θα γνωρίζει,

μόνο από δω και πέρα θα μπορεί να δείχνεται άσπλαχνος,

να ξεστρατίζει σε παράνομα έργα, αφού μες στον λαό του,

όπου ο θεός Οδυσσέας βασίλευε, κανείς δεν τον αναθυμάται, 10

κι ας ήτανε γλυκός μαζί τους σαν πατέρας.

Κι όμως εκείνος βρίσκεται σ' ένα νησί αφημένος, με πόνο ασήκωτο,

στα δώματα της νύμφης Καλυψώς, που τον κρατά άθελά του,

και δεν μπορεί να ξαναδεί την πατρική του γη [...].

Τώρα και τον μονάκριβό του γιο γυρεύουν να σκοτώσουν, 15

όταν γυρίσει σπίτι του – πήγε ν' ακούσει νέα του πατέρα του,

πρώτα στην Πύλο την ιερή, στη Λακεδαίμονα τη θεία μετά.»

Όμως κι ο Δίας, που τα σύννεφα συνάζει, στην Αθηνά αποκρίθηκε:

«Κόρη, τι λόγος βγήκε από το στόμα σου ανεμπόδιστος!

Εσύ δεν ήσουν που αποφάσιες εκείνη τη βουλή, 20

πίσω ο Οδυσσέας γυρίζοντας να πάρει εκδίκηση απ' τους μνηστήρες;

Όσο για τον Τηλέμαχο, στο χέρι σου είναι, εσύ τον οδηγείς,
καταπώς ξέρεις και μπορείς,
ώστε με δίχως βλάβη να πατήσει της πατρίδας του το χώμα,
ενώ οι μνηστήρες άπρακτοι να φέρουν στο λιμάνι το καράβι τους.»

25

Κι ευθύς στον γιο του Ερμή στράφηκε να του πει:

«Ερμή, μαντατοφόρε εσύ σ' όλα μας τα μηνύματα,
σου παραγγέλλεται να πεις στην καλλίκομη νύμφη την άψογη εντολή μας:
τον νόστο του καρτερικού Οδυσσέα, πως πρέπει να γυρίσει πίσω,
χωρίς τη συνοδεία θεών ή και θνητών ανθρώπων.

30

Πάνω σε μια ξυλόδετη σχεδία, είκοσι μέρες και φριχτά βασανισμένος,
στην εύφορη Σχερία ας φτάσει, τη χώρα των Φαιάκων,
που είναι η φύτρα τους συγγενική με των θεών.

Κι αυτοί από καρδιάς θα τον τιμήσουν σαν θεό,
και με καράβι θα τον στείλουν στη γλυκιά πατρίδα [...].

35

Είναι της μοίρας του να ξαναδεί δικούς και φίλους,
να φτάσει στο ψηλό παλάτι του, το χώμα

να πατήσει της πατρίδας του.»

Μίλησε ο Δίας και δεν απείθησε ο Ερμής, ψυχοπομπός κι αργοφονιάς.

Αμέσως έδεσε στα πόδια του τα ωραία σαντάλια,

40

εκείνα τα θεσπέσια και χρυσά που ανάλαφρα, με τις πνοές του ανέμου,
τον ταξιδεύουν στην απέραντη στεριά και στα πελάγη.

ΘΕΜΑ Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Σε ποιον θεό απευθύνεται η Αθηνά στον λόγο της; Ποια είναι τα αιτήματά της και ποια πρόσωπα αφορούν;

Μονάδες 5

2. Ποια εντολή λαμβάνει ο Ερμής και πότε την εκτελεί;

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. «Είναι της μοίρας του να ξαναδεί δικούς και φίλους, να φτάσει στο ψηλό παλάτι του, το χώμα να πατήσει της πατρίδας του.» Να σχολιάσετε τη παραπάνω φράση.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Να ανιχνεύσετε στο κείμενο ένα σημείο ανθρωπομορφισμού και να το σχολιάσετε.

Μονάδες 2

2. α. Ανιχνεύστε στο κείμενο ένα σημείο αναδρομικής αφήγησης και ένα σημείο προοικονομίας.
β. Ανιχνεύστε στο κείμενο τέσσερα τυπικά επίθετα ή στίχους.

Μονάδες 6